

Diversitat cultural i institucions escèniques: entre la declaració i la transformació real

Published by [Interacció](#) [1] on 02/11/2015 - 09:14 | Last modification: 27/04/2026 - 14:49

L'article de Jordi Baltà proposa una lectura analítica sobre la incorporació del paradigma de la diversitat a les institucions escèniques de Catalunya, situant-lo no com un ajust cosmètic sinó com un canvi estructural encara incipient. El text parteix d'una constatació clara: la diversitat s'ha incorporat en el discurs institucional, especialment en relació amb els públics, però rarament s'ha traduït en una transformació profunda de les organitzacions, els criteris de programació o les estructures de poder.

Aquesta distància entre discurs i pràctica es fa visible en diversos nivells. En primer lloc, en la definició institucional: són poques les organitzacions que integren la diversitat com a valor central en la seva missió i en els seus plans estratègics. En segon lloc, en la composició del sector i en els mecanismes d'accés: els circuits principals continuen mostrant barreres significatives per a creadors d'orígens diversos, tot i la retòrica de la qualitat artística com a criteri universal.

El text identifica també una escletxa entre dos models: d'una banda, les grans institucions, amb una obertura limitada i sovint centrada en la captació de nous públics; de l'altra, iniciatives més petites o projectes de base social que incorporen la diversitat com a principi operatiu i com a pràctica quotidiana. Aquesta dualitat configura un "doble circuit" que posa en qüestió la capacitat sistèmica del sector per abordar la diversitat de manera integrada.

En l'àmbit dels públics, la diversificació apareix com un objectiu explícit, tant per motius socials com per sostenibilitat futura. Tot i això, els resultats són limitats. La dificultat no rau només en la programació, sinó en factors més estructurals: barreres socioeconòmiques, models de comunicació, valors institucionals i formats d'accés que continuen reproduint patrons excloents. El mateix text alerta que una programació més diversa no garanteix, per si sola, una transformació dels públics.

Davant d'aquest escenari, Baltà apunta diverses línies de treball. La primera és la necessitat de reforçar la mediació i els canals de relació amb l'entorn, incorporant figures d'intermediació i diversificant llenguatges i formats. La segona és l'obertura institucional cap a altres sectors, educatiu, social, sanitari, com a via per construir un valor públic més ampli i més connectat amb la realitat social. La tercera és la incorporació de la diversitat en tota la cadena de valor cultural, des de la creació fins a la governança, incloent-hi els equips humans i els espais de decisió.

El text no planteja solucions tancades, sinó una tensió de fons que travessa totes les polítiques de diversitat: com

equilibrar el reconeixement de les diferències amb la garantia d'igualtat en l'accés i la participació. La resposta no passa per segmentar públics o identitats, sinó per generar condicions perquè la pluralitat cultural es faci visible i compartida en l'espai públic.

En aquest sentit, la proposta de Baltà apunta cap a un desplaçament rellevant: de la diversitat com a objectiu programàtic a la diversitat com a criteri estructural de política cultural. El repte no és tant "arribar a nous públics" com repensar què són avui les institucions escèniques i a qui responen realment.

Referència

Baltà, J. (2015). La integració del paradigma de la diversitat a les institucions escèniques de Catalunya. A N. Santamaria i F. Foguet i Boreu (Coords.), *De fronteres i arts escèniques* (pp. 551-564). Punctum. ([Text Complet Llibre](#) [2])

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: diversitat cultural

Tags: accés a la cultura

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: públics de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2015/diversitat-cultural>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=925084&orden=0&info=open_link_libro

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4744>